

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	1-й (освітньо-практичний)
Кафедра	Соціально-гуманітарних дисциплін	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	5

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Семестр 5 (осінній семестр 2021 р.)

Викладач
E-mail
Заняття

Штан Геннадій Валерійович, PhD (канд. іст. наук)
editorksada@gmail.com

Консультації
Адреса
Телефон

к. 207, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 11
057 706-21-03

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронна пошта та телефон і тільки у робочі дні. Консультування з викладачем в стінах Академії відбуваються у визначені дні та години.

За бажанням можна запропонувати листування у Telegram тощо.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Наявність мінімальних навичок користування комп'ютером із операційною системою Windows версії не нижче Windows 7, Microsoft Office 2007 або вище, браузером.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Основи наукових досліджень з дизайну» (Модуль №1): методичні вказівки з дисципліни «Основи наукових досліджень з дизайну» / укладач В. В. Турчин. Харків: Харківська державна академія дизайну і мистецтв, 2015. 34 с.

2. Методологія та методика наукового дослідження (Модуль №1): конспект лекцій з дисципліни «Основи наукових досліджень з дизайну» / укладач В. В. Турчин. Харків: Харківська державна академія дизайну і мистецтв, 2015. 34 с.

3. Матеріали для поточного та проміжного контролю з дисципліни з дисципліни «Основи наукових досліджень з дизайну» / укладач В. В. Турчин. Харків: Харківська державна академія дизайну і мистецтв, 2015. 17 с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

- 1) <https://clarivate.com/webofsciencegroup/> – офіційний сайт Clarivate Analytics (англійською мовою)
- 2) <https://www.elsevier.com/solutions/scopus> – офіційний сайт Elsevier (англійською мовою)
- 3) https://www.youtube.com/results?search_query=clarivate+analytics+%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%8E
та
- 4) <https://www.youtube.com/user/WOKtrainingsRussian?reload=9> – навчальні Youtube-канали Clarivate Analytics (українською та російською мовами)
- 5) <https://www.elsevierscience.ru/info/learning/> – методичні матеріали Elsevier (англійською та російською мовами)
- 6) https://www.youtube.com/channel/UCn_CnsRPP3pcxZu7Wr3QXVw – Youtube-канал видавництва Wiley (російською мовою)

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка: комп'ютер або ноутбук з можливістю виходу до мережі Інтернет. Операційна система комп'ютера: Windows 7 або новішої версії. Програми, необхідні для виконання завдань: браузер (Firefox, Chrome); Microsoft Office 2007 або новішої версії.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою курсу є надання студентам теоретичних та практичних знань та умінь в галузі проведення наукових досліджень. Завданням курсу є: дати слухачам інформацію, теоретичні та практичні навички щодо особливостей наукового пізнання, головних етапів наукового процесу та виконання наукового дослідження; ознайомити із основними поняттями наукової теорії та методології, обов'язковими елементами різних видів наукових досліджень, правилами бібліографічного оформлення роботи, апробації дисертаційного дослідження, підготовки рукопису наукової роботи; розглянути шляхи ефективного пошуку джерел для наукового дослідження в бібліотеках, архівах, наукових базах даних, оптимальні варіанти публікації наукових результатів в міжнародних виданнях.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається необхідністю отримання студентами знань та умінь з теорії та практики виконання наукових досліджень, ефективного та якісного пошуку наукової інформації.

Дисципліна вивчається протягом одного семестру 3-го курсу (1 кредит ECTS, 36 навчальних години, в тому числі 16 години — аудиторні лекційні, 14 практичних (виконуються самостійно) та 6 годин – перевірка знань). Всього курс має 3 модулі та 11 тем.

Змістовий модуль 1. «Методологія та методика, загальна структура наукового дослідження».

Заняття 1. Тема 1. Наука та її особливості. Наукове знання.

Визначення мети і задачі курсу, форм проведення лекцій, практичних занять (проектно-теоретичного дослідження), проміжного та підсумкового контролю знань. Надається список основних та додаткових джерел інформації для самостійного опрацювання матеріалу з дисципліни. Наука та її форми та функції, етапи, розгляд наукового процесу. Особливості наукового знання та пізнання. Наукова теорія. Гіпотеза.

Заняття 2. Тема 2. Методологічні основи наукового пошуку.

Методологія і її значення. Методологічний апарат. Основні принципи методології. Рівні методологічного аналізу. Науковий метод, метод науки, наукові методи у дизайні. Методи, що застосовуються на емпіричному та експериментально-теоретичному рівні. Загальнонаукові та спеціальні методи. Принцип історизму.

Заняття 3. Тема 3. Концепція та виконання наукової роботи. Частина 1.

Форми наукових досліджень: фундаментальні та прикладні. Види наукових робіт: реферат, есе, магістерська робота, дисертація, стаття, монографія. Структура дослідження. Вибір напрямку дослідження, теми. Основні наукові положення: «Актуальність», «Мета та задачі», «Об'єкт», «Предмет», «Межі», «Методи», «Наукова новизна», «Теоретичне і практичне значення», дослідницькі завдання та їх виконання. Програма дослідження, етапи виконання.

Заняття 4. Тема 3. Концепція та виконання наукової роботи. Частина 2.

Джерела пошуку, які можуть бути обрані для збору, огляду, обробки та систематизації проектного та інформаційного матеріалу. Додатки до дослідження. Критичний підхід та критика джерел. Мова наукового дослідження. Доповідь на конференціях: подача матеріалів (тез), підготовка, виступ. Апробація теми дисертаційного дослідження. Систематизація матеріалу, написання тексту роботи. Захист.

Змістовий модуль 2. Пошук та обробка матеріалу для написання наукової роботи.

Заняття 5. Тема 4. Робота з друкованими матеріалами. Джерела дослідження

та наукова література. Наукові бібліотеки та архіви: доступ, основні правила пошуку в каталогах літератури та джерел з теми дослідження. Онлайн-ресурси бібліотек. Реферативні видання, бібліографічні покажчики.

Заняття 6. Тема 5. Бібліографічне оформлення наукової роботи. Бібліографія

та посилання: значення для науковця. Основні елементи бібліографічного запису. Оформлення списку літератури для наукової статті та дисертаційної роботи. Бібліографічні стилі на прикладі ДСТУ 7.1:2006, ДСТУ 8302:2015, APA. Правила оформлення посилань та цитат.

Заняття 7. Тема 6. Пошук інформації в наукових базах даних. Наукові бази

даних: значення, види. Повнотекстові бази даних та їх інтерфейс. Індекс Хірша, імпакт-фактор. Наукометричні бази даних Web of Science та Scopus: пошук та аналіз інформації.

Заняття 8. Тема 7. Бібліографічні менеджери. Функції бібліографічних

менеджерів, популярні програми та їх особливості. Референс-менеджер EndNote Online: інтерфейс програми, формування бібліографії шляхом додавання записів з баз даних або вручну, створення та керування групами записів. Робота із посиланнями безпосередньо в ході написання тексту наукової роботи. Референс-менеджер Mendeley: особливості роботи.

Змістовий модуль 3. Особливості представлення дослідницьких результатів у міжнародних наукових виданнях.

Заняття 9. Тема 8. **Профіль науковця в Інтернеті.** Авторські ідентифікатори: ORCID, Scopus ID, ResearcherID. Профіль автора та організації у Scopus та Web of Science. Publons як ресурс для авторів та рецензентів. Google Scholar: можливості, налаштування, недоліки. ResearchGate.

Заняття 10. Тема 9. **Критерії якості видань для наукової публікації.** Бізнес-моделі наукових журналів. «Хижацькі» видання: визначення, ознаки, небезпека для вчених. Перевірка індексації видання у Scopus, Web of Science.

Заняття 11. Тема 10. **Подання наукової статті для міжнародного видання.** Пошук міжнародного журналу для власної публікації. Структура IMRAD, особливості наукової письмової англійської мови. Прийом статей виданнями, рецензування, головні причини відхилень статей.

Заняття 12. Тема 11. **Академічна доброчесність в сучасній науці.** Наукова етика та її значення. Порушення наукової етики – ненавмисні та сплановані. Наукові фейки та маніпуляції. Умисний та ненавмисний плагіат та засоби боротьби з ним.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних, практичних занять та самостійних занять. Практичні заняття спрямовано на безпосереднє відпрацювання навичок, потрібних для написання успішної сучасної наукової роботи. Самостійна робота здобувача спрямована на завершення семінарських завдань та закріплення лекційних тем. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовка рефератів за лекційними темами дисципліни. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік. Для отримання заліку достатньо пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу самостійної роботи та усне опитування з теоретичних понять наприкінці семестру. Для тих студентів, які бажають покращити результат, можливе повторне складання усного опитування.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів.

У разі пропуску студентом занять, він має самостійно опрацювати матеріали тем. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни.

Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції.

У разі відрядження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю зі студентами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропускати заняття без поважних причин неприпустимо (причини пропуску мають бути підтвержені). Запізнення на заняття є небажаними.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні заліку тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

РОЗКЛАД КУРСУ

№	Дата	Теми	Тип заняття	Кількість годин
1	6.09.21	Наука та її особливості. Наукове знання	Лекція	2
2	Самостійно	Методологічні основи наукового пошуку.	Практичне заняття	2
3	13.09.21	Концепція та виконання наукової роботи.	Лекція	2
4	Самостійно	Концепція та виконання наукової роботи.	Практичне заняття	2
5	20.09.21	Пошук та обробка матеріалу для написання наукової роботи: робота з друкованими матеріалами	Лекція	2
6	27.09.21	Бібліографічне оформлення наукової роботи	Лекція	2
7	4.10.21	Пошук інформації в наукових базах даних	Лекція	2
8	11.10.21	Бібліографічні менеджери	Лекція	2
9	18.10.21	Профіль науковця в Інтернеті	Лекція	2
10	25.20.21	Критерії якості видань для наукової публікації	Практичне заняття	2
11	1.11.21	Подання наукової статті для міжнародного видання	Практичне заняття	2
12	8.11.21	Академічна доброчесність в сучасній науці	Лекція	2
13	Самостійно	Робота з базою даних Web of Science	Практичне заняття	2
14	Самостійно	Робота з бібліографічним менеджером Endnote online	Практичне заняття	2
15	Самостійно	Підбір міжнародного видання для власної публікації. Структура	Практичне заняття	2

		IMRAD		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
Написання реферату	Перевірка викладачем	0-40
Бібліографічне оформлення списку літератури до реферату згідно бібліографічного стандарту	Перевірка викладачем	0-20
Складання заліку (усне опитування)	Перевірка викладачем	0-40
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	0–20	Критерії
A	90-100	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, продемонстрував вміння користуватись базами даних та їх інструментами, оформити головні елементи наукової статті.
B	82-89	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, продемонстрував вміння користуватись базами даних та їх інструментами, оформити головні елементи наукової статті, але допустив 1-2 незначні помилки.
C	75-81	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, продемонстрував вміння користуватись базами даних та їх інструментами, оформити головні елементи наукової статті, але зробив декілька незначних помилок
D	64-74	Студент опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, погано розуміє принципи пошуку в базах даних.
E	60-63	
FX	35-59	Студент недостатньо опанував матеріал, погано розуміє принципи пошуку та роботи інструментів баз даних, зробив ряд принципіальних помилок.
F	1-34	Студент не опанував матеріал, не розуміє принципи наукового пошуку, зробив багато принципіальних помилок.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за високу якість реферату (власна думка, логічність та аргументованість викладу, висновки). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- 1) Бируля А. И. Методы научной работы. Харьков, 1982.
- 2) Білуха М. Т. Основи наукових досліджень. К.: Вища шк., 1997.
- 3) Вазинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Суми, 2016.
- 4) Веревкин А. Н. Как оформить библиографию к научной работе: методическое пособие. М., 1992.
- 5) Генезис категориального аппарата науки. Алма-Ата, 1990.
- 6) Горбатенко І. Ю, Іваїша Г. О. Основи наукових досліджень: підручник. Херсон, 2001.

- 7) Грищенко І. М., Григоренко О. М., Борисейко В. А. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. К., 2001.
- 8) ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання: загальні положення та правила складання. Київ, 2016.
- 9) Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Ніжин, 2017.
- 10) Кузнецов И. Н. Методика научного исследования. Мн., 1997.
- 11) Кузнецов И. Н., Савченко Е.А. Научное исследование. Мн., 1998.
- 12) Куліков В. Пошук історичної інформації в Інтернеті. Х., 2007.
- 13) Леонов В. П. Реферирование и аннотирование научной литературы. Новосибирск, 1986.
- 14) Лукашевич В. К. Научный метод: структура, обоснование, развитие. Мн., 1991.
- 15) Майданов А. С. Логика научного творчества. М., 1983.
- 16) Мальцев П. М., Емельянова Н. А. Основы научных исследований. К., 1982.
- 17) Основи методології та організації наукових досліджень: навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів, ад'юнктів / за ред.. А Є. Конверського. К., 2010.
- 18) Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. К., 2004.
- 19) Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. – Х., 1998.